

Redactie: Stichting DUPAN, postbus 249, 6700 AE Wageningen, info@dupan.nl Verschijnt 4 tot 6 x per jaar. Jaargang 3 Mei 2013, nummer 1

Hoogtepunt herstelactiviteiten palingstand

De eerste 5 maanden van dit jaar stonden in het teken van een groot aantal uitzetprojecten van paling. De Stichting DUPAN vindt steeds meer draagvlak voor haar aanpak om de palingstand te bevorderen. Zij heeft de ambitie om zoveel mogelijk partijen te mobiliseren en de paling in Nederland een duurzame toekomst te geven. 2013 lijkt een hoogtepunt te worden.

2.000.000 glasaaltjes uitgezet

Op 18 april zijn in de zuidelijke randmeren en het Gooi- en Eemmeer rond de twee miljoen glasaaltjes uitgezet. De glasaal is afkomstig van een gecertificeerde visserij in de monding van de rivier de Severn in Zuid-Engeland.

Het uitzetten werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van EL&I in het kader van het Nederlandse Operationeel Programma 'Perspectief voor een duurzame visserij'. Het project werd medegefinancierd uit het Europees Visserijfonds. De coördinatie lag in handen van het Productschap Vis, waarbij zij intensief samenwerkte met de Stichting DUPAN.

Peurvereniging Kampen zet jaarlijks veelvoud uit van gevangen palingen

Op zaterdag 4 mei zijn in de gemeente Kampen bij Grafhorst 22.000 jonge palingen uitgezet in het Ganzendiep en De Goot. Dit gebeurde op initiatief van peurvereniging KIJG, in samenwerking met De Stadserven Kampereiland e.o. en de Stichting DUPAN. De peurvereniging kocht 11.950 jonge palingen.

De eerste lichter jonge palingjes werden door de Burgemeester van Kampen, Bort Koelewijn en rentmeester Mireille Blokhuis van de Stadserven (midden) in het Ganzendiep te water gelaten.

De Stadserven Kampereiland e.o. voegde daar 550 palingjes aan toe. De Stichting DUPAN heeft het totaal verdubbeld tot 22.000 stuks. De hoeveelheid paling die KIJG uitzet, is vele malen groter dan er door de 40 actieve leden van de peurvereniging op jaarbasis wordt gevangen. De jaarlijkse uitzetdag van peurvereniging KIJG werd dit jaar voor de vijfde maal op rij gehouden. Het leverde een spectaculair schouwspel op van de vele duizenden wegzwemmende palingjes.

Hengelsporters Ons Vermaak zetten uit in belang van palingstand

Hengelsportvereniging Ons Vermaak in Kampen zette met eigen middelen 5.000 pootaaltjes uit. DUPAN verdubbelde het aantal tot 10.000 jonge palingjes, vanuit het Duurzaam Paling Fonds. De vereniging wil graag een impuls geven aan de palingstand, in navolging van KIJG.

De paling wordt gelost, totdat alleen water over blijft.

In grote emmers gaat de paling naar de waterkant

Op weg naar de best mogelijke plek...

...en tot en met de laatste overboord.

Burgemeester van Kampen, Bort Koelewijn (l)
en Voorzitter DUPAN, Alex Koelewijn (geen familie)

Voorzitter KIJG, Van Riessen, blikt tevreden terug,

390.000 pootaaltjes uitgezet rond Harderwijk

Als onderdeel van het 4-jarig project in het kader van het programma 'Perspectief voor een duurzame visserij', werden bijna 400.000 pootaaltjes uitgezet in de Randmeren bij Harderwijk. Omdat het Europa Kijkdag was en het project met Europese subsidie is gerealiseerd, kon het Harderwijker publiek meevaren tijdens de uitzet. Zo'n 150 mensen maakten van de

gelegenheid gebruik en zagen hoe de palinkjes massaal te water gingen. Vanaf cruiseschip Stad Harderwijk konden de mensen de verrichtingen volgen van de Harderwijker kotters HK 3 van Henk Timmer en de HK 78 van Jan Foppen. Zij zetten 390.000 jonge palingen het Veluwemeer en het Wolderwijd in.

Aan boord van het cruiseschip trakteerde Palingrokerij Dries van den Berg uit Harderwijk trakteerde op heerlijke, vers gerookte paling op toast.

Het Zwarte Meer ziet zwart van de pootaal

In het Zwarte Meer en het Zwarte Water en Vecht bij Genemuiden zijn vrijdag 17 mei 110.000 pootaaltjes uitgezet. Dit was de laatste fase van het uitzetproject in het kader van het programma 'Perspectief voor een duurzame visserij'. De meren aan de Zuid- en Oostzijde van Flevoland zijn door Imares (Universiteit Wageningen) aangewezen als goed opgroei gebied voor paling

De pootaal werd verdeeld over de kotters van twee visserijbedrijven: de GM 57 van de heren Timmerman voor het Zwartemeer en de GM 18 van Bert Bekendam voor het Zwartewater en Vecht.

Productschap Vis

Dit jaar was het laatste jaar dat het Productschap Vis heeft bemiddeld bij de aankoop en de organisatie van het uitzetten van glas- en pootaal. Nu het productschap wordt opgeheven, beraadt de sector zich op toekomstige uitzetprojecten, zodat de palingstand zich versneld kan herstellen.

De paling wordt in Harderwijk onder veel belangstelling gelost

De bun van de HK3 van Henk Timmer wordt volgeladen

Vanaf de HK 78 van Jan Foppen

Freerk Visserman controleert de pootaal op kwaliteit

SBS6 Hart van Nederland maakt een verslag op 'prime time'

De Randmeren vormen een uitstekend opgroei gebied

In Europa uitzonderlijk veel jonge paling aangetroffen

Op de plaatsen waar in Europa op glasaal wordt gevist voor uitzetprojecten en de kwekerij, zijn dit jaar uitzonderlijk grote hoeveelheden glasaal aangetroffen. Onbekend is waarom deze stijging zich voordoet. Al drie jaar op een rij is er sprake van een stijging, maar de toename was dit jaar het sterkst. Leveren de Europese aalherstelplannen hun vruchten af?

In het kustgebied bij La Rochelle in Frankrijk zijn begin januari uitzonderlijk grote hoeveelheden glasaal aangetroffen. In Frankrijk zijn zo'n 400 beroepsvissers actief in de glasaalvisserij. Zij vingen 10-15 kg glasaal per boot per dag. De laatste twaalf jaar waren die vangsten slechts enkele kilo's. De Franse quota worden sinds drie jaar steeds eerder volledig benut en de vangsthoeveelheden per dag vertonen een sterk stijgende lijn. In 2013 is het quotum midden januari volledig benut, terwijl het seizoen normaal tot 1 april duurt.

In Engeland, in de monding van de Severn zijn de vangsten van glasaal zo groot, dat de visserij is stilgelegd. De glasaalhandel is verzadigd terwijl de hoeveelheden voor de Europese uitzetprogramma's zijn volgevisd. In de twee maanden dat vissers met kleine schepnetten op

glasaal in de rivier vissen, wordt na verwachting twee maal zoveel gevangen als vorig jaar.

Ook uit Duitsland komen berichten over enorme toename van de glasaalintrek. De Duitse Aal Initiative spreekt van de hoogste intrek sinds 30 jaar.

Zelfstandige intrek van paling schier onmogelijk

Omdat de quota al in een vroeg stadium zijn vol gevist, blijft veel glasaal voor de kust zwemmen en valt grotendeels ten prooi vallen aan vogels en grotere vissen. William Swinkels van DUPAN: "Europa zou op een andere manier naar de quota moeten kijken, We zien al drie jaar een veel grotere intrek van glasaal. Een flink deel van de glasaal voor de kust zou kunnen bijdragen aan de aalherstelplannen in de Europese landen, door deze jonge palinkjes te vangen en uit te zetten, in plaats van deze nu verloren te laten gaan voor de natuur."

Wetenschappelijke metingen

In de laatste officiële wetenschappelijke rapportages is er nauwelijks sprake van herstel van de palingstand. Hoe kan het dan dat de vissers zulke grote hoeveelheden glasaal vangen? William Swinkels: "Al decennia zijn de meetmethodes en meetlocaties onveranderd gebleven. Misschien wordt er niet op de juiste manier of niet op de juiste plaatsen gemeten. Wij zien een duidelijke verbetering in de vangsthoeveelheden (catch per unit effort). Hieruit kun je afleiden dat er meer glasaal is. Het zou in elk geval interessant zijn te onderzoeken waar deze grote hoeveelheden glasaal vandaan komen en hoe we die beter kunnen inzetten voor de natuur. Voorlopig gaat DUPAN er vanuit dat het uitzetten van jonge en volwassen paling effectief en noodzakelijk is. Wij hopen dan ook dat we de komende jaren veel meer kunnen doen dan we al hebben gedaan".

Europese certificering voor Nederlandse palingsector

Dit voorjaar ontvingen 14 Nederlandse palinghandelaren en 5 palingkwekers in Volendam het Sustainable Eel Chain of Custody-certificaat. Zij kregen deze certificering na een strenge audit van het onafhankelijke, Britse certificeringsbureau *MacAlister Elliott and Partners (MEP)*. De gecertificeerde bedrijven zijn alle aangesloten bij NEVEVI of NeVePaling, Stichting DUPAN heeft de certificering gecoördineerd.

Met deze certificering zijn de Nederlandse bedrijven voorbereid op de toekomst, waarin de Chain of Custody het palingproduct tot aan de bron (de glasaal of in het wilde gevangen, volwassen paling) traceerbaar maakt. MEP werkt op dit moment hard aan certificering van alle glasaalvisserij in Europa.

De regels voor de CoC-certificering zijn door de Sustainable Eel Group (SEG) in Engeland opgesteld. SEG bestaat uit gerenommeerde

palingwetenschappers en milieuorganisaties, zoals Environment Agency en Association of Rivers Trust. SEG is vertegenwoordigd in vrijwel alle Europese landen waar paling voorkomt. De CoC-certificering stelt voor palingkweek en palingverwerking strenge regels aan onder andere traceerbaarheid en de bedrijfsvoering.

Voor de glasaalvisserij ontwikkelde SEG de Sustainable Eel Standard. Door glasaal te vissen volgens deze standaard, worden sterfte en bijvangsten sterk gereduceerd. Daarnaast stelt de standaard eisen aan de palingpopulatie in het vangstgebied. Een certificering voor andere palingvisserijen is op dit moment in ontwikkeling.

Vrijwel gehele handel gecertificeerd

De Stichting DUPAN heeft in 2011 met SEG afspraken gemaakt om alle leden van de Nederlandse Vereniging van Palinghandelaren (NeVePaling) te laten certificeren. Met de nu gecertificeerde bedrijven voldoen 17 van de 19 Nederlandse palinghandels- en verwerkingsbedrijven aan de Sustainable Eel Standard. De twee overgebleven handelaren zijn niet bij NeVePaling aangesloten.

Zittend, rechts: David Bunt, voorzitter van de certificeringscommissie, bestuurslid SEG en Technical Manager bij de Environmental Agency. Links van hem: Andrew Kerr, voorzitter van de SEG.

Europese subsidie voor redding vele duizenden palingen

De Stichting DUPAN (Duurzame Palingsector Nederland) heeft een belangrijke bijdrage gekregen van het Ministerie van EL&I en het Europees Visserij Fonds (EVF). Zij ontvangt rond de 240.000 euro voor de uitbreiding van het succesvolle programma 'Paling Over De Dijk'. Met dit project worden dit najaar vele duizenden volwassen palingen uitgezet naar zee.

Volwassen palingen trekken vanuit het Nederlandse zoete binnenwater in het najaar naar zee, om zich voort te planten in de oceaan. Ze bereiken de kust echter niet zonder hulp, want veel trekroutes worden geblokkeerd door barrières. Met 'Paling Over De Dijk' zetten beroepsvissers de palingen ongeschonden over deze barrières heen.

Vooraf bij de pompen van gemalen. De kans dat een paling wordt beschadigd of gedood is bij deze gevaarlijke

hindernissen het grootst. 'Paling Over De Dijk' wordt van september tot en met november uitgevoerd op zeker 20 belangrijke trekroutes. Daardoor kunnen vele duizenden volwassen palingen zich voort gaan planten en bijdragen aan de groei van de palingstand in Europa. In 2012 werd het programma 'Paling Over De Dijk' in drie provincies uitgevoerd waarbij zo'n 7.000 palingen voor de gemalen werden opgevisst en erachter weer uitgezet op open trekroutes naar

zee. Met de nu verkregen subsidie kan dit aantal mogelijk verdubbelen.

DUPAN vroeg de subsidie aan met medewerking van Vereniging Kust & Zee, de natuurorganisatie voor duurzaam gebruik en beheer van kusten en zeeën. In het project, dat plaats gaat vinden van september tot en met november 2013, wordt nauw samengewerkt met de wetenschappers van IMARES (Wageningen Universiteit), beroeps- en sportvissers, waterbeheerders, provincies en gespecialiseerde adviesbureaus.

Alex Koelewijn, voorzitter van DUPAN toont zich zeer verheugd: "onze stichting is blij dat de overheid de palingstand wil stimuleren en daar een forse steen aan bijdraagt. Het stelt onze sector in staat om vele duizenden palingen te helpen. Elk van die palingen kan wel tot 4 miljoen jongen produceren. Wij verwachten dan ook een impuls aan de groei van de palingstand in Europa, zeker als dit project in alle landen van Europa navolging krijgt". De verleende subsidie valt onder de Collectieve acties visketen en is voor de helft afkomstig uit het Nederlandse Operationeel Programma "Perspectief voor een duurzame visserij" en voor de helft uit het Europees Visserij Fonds.

Factsheet MSC en DUPAN Paling en certificering

In mei verscheen een gezamenlijk document van Stichting DUPAN en Marine Stewardship Council (MSC) over de certificering van paling. Daarin wordt uitleg gegeven over de verschillen en overeenkomsten tussen SEG-SES en MSC.

In april 2013 ontvingen bijna alle Nederlandse palinghandelaren en –kwekers de Chain of Custody certificering volgens de Sustainable Eel Standard (SES) van de Sustainable Eel Group (SEG). Deze traceerbaarheidscertificering en de berichtgeving hierover leidde tot vragen over certificering volgens de SES van SEG versus die van de Marine Stewardship Council (MSC). Stichting DUPAN en MSC geven een gezamenlijk antwoord op de meest gestelde vragen.

Het factsheet kan worden gedownload via www.dupan.nl/downloads

Gecertificeerde glasaal

In Engeland, nabij Gloucester, wordt met handnetten op glasaal gevist. Van eind maart tot halverwege mei, komt de glasaal vanaf de Atlantische Oceaan via vloedgolven de monding van de Severn binnen. Voor de vissers is het een bijverdienste. Zij vangen kleine hoeveelheden. Een kilo afleveren op het verzamelstation betekent een goede nacht.

De visserij op de Severn is gecertificeerd. Door de duurzame vangst- en verzamelmethode, blijft tussen de 95 en 99% in leven. Daarvan wordt de helft in de Europese binnenwateren uitgezet. Deze uitgezette glasaal had het opgroeigebied zelfstandig niet of nauwelijks bereikt. De oevers

van de Severn zijn vanwege de vloedgolven potdicht, waardoor de wetlands voor meer dan 90% onbereikbaar zijn voor de jonge palingen. De andere helft gaat naar kwekerijen. Ook in Frankrijk is een aantal glasaalvisserijen gestart met een assessment voor SEG-SES certificering.